

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

1SV109 Vikingarnas språk, 7,5 högskolepoäng

1SV109 The language of the Vikings, 7.5 credits

Huvudområde

Svenska språket

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2009-12-07

Senast reviderad 2023-09-11 av Fakulteten för konst och humaniora. Revidering av litteraturlistan.

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2024

Förkunskaper

Grundläggande behörighet

Mål

Efter avslutad kurs skall de studerande kunna:

- återge och translitterera runrader från vikingatid och tidig medeltid
- använda utgåvor av runinskrifter, runordböcker och rundatabaser
- läsa och översätta runtexter från vikingatid och tidig medeltid
- identifiera och förstå de vanligaste runsvenska orden och böjningsformerna i deras sammanhang
- redogöra för grundläggande begrepp och termer inom runforskning
- redogöra för den äldsta forskningen om nordisk språkhistoria och runor mot en vetenskapshistorisk bakgrund
- göra en presentation av en runinskrift.

Innehåll

Kursen behandlar språket i det vikingatida Sverige utifrån bevarat källmaterial och med utblick mot hela Skandinavien. Kursen tar upp skriftenvändningen i runor och

runinskrifter från hela den tid som runorna har brukats som levande skrift, men särskilt fokus ligger på de vikingatida texterna.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, lektionsundervisning, seminarier och gruppövningar. Deltagande i seminarier är obligatoriskt. När kursen ges som nätbaserad distanskurs används särskilda för distributionsformen lämpliga undervisningsformer.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För Godkänt betyg ska de förväntade studieresultaten vara uppfyllda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart.

Studierande som inte godkänts vid ordinarie examinationstillfälle ges möjlighet till omexamination i enlighet med universitetets lokala regler.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursutvärdering som sammanställs och återkopplas till studenterna samt arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Bianchi, Marco. 2008. "Runstenar och vikingatida skriftkultur i Kronobergs län." *Runor i Kronobergs län*. Kronobergs läns hembygdsförening. S. 20–31. (11 s.)

Bianchi, Marco. 2016. "Runstenen som socialt medium". I: Daniel Andersson, Lars-Erik Edlund, Susanne Haugen & Asbjørg Westum (red.), *Studier i svensk språkhistoria 13. Historia och språkhistoria*. Kungl. Skytteanska Samfundets handlingar 76. S. 9–31 (22 s.) Hämtas: <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1056792/FULLTEXT01.pdf>

Eldblad, Anita. 2002. "Personnamnen i Jönköpings läns runinskrifter." I: Agertz, Jan & Varenius, Linnéa (red.) *Om runstenar i Jönköpings län. Småländska kulturbilder*. Meddelanden från Jönköpings läns hembygdsförbund och Stiftelsen Jönköpings läns museum. S. 79–92. (13 s.) [Tillgänglig i pdf-format på lärplattformen]

Gustavson, Helmer. 2013. "Lära sig och lära ut runor med hjälp av futharken?" *Situne Dei. Årsskrift för Sigtunaforskning och historisk arkeologi*. Sigtuna Museum. S. 31–40. (9 s.) [Tillgänglig i pdf-format på lärplattformen]

Håkansson, Håkan. 2012. "Alchemy of the Ancient Goths: Johannes Bureus' Search for the Lost Wisdom of Scandinavia". *Early Science and Medicine* 17. S. 500–522. (22 s.) Hämtas: <https://lucris.lub.lu.se/ws/portalfiles/portal/2285913/3809108.pdf>

Palm, Rune. 2010. "Runor och latinskrift." I: Inger Larsson, Sven-Bertil Jansson, Rune Palm & Barbro Söderberg (red.), *Den medeltida skriftkulturen i Sverige. Genrer och texter*. Sällskapet Runica et Mediævalia. Scripta Maiora 5. Stockholms universitet. S. 22–51. (29 s.)

Palm, Rune. 2010: *Vikingarnas språk*. Nordstedts förlag. S. 429–457. (28 s.) ISBN 9789113030807

Peterson, Lena. 2007. *Nordiskt runnamnslexikon*. Femte reviderade utgåvan. Institutet för språk och folkminnen. (354 s.) Hämtas: <https://www.isof.se/lar-dig-mer/publikationer/publikationer/2007-01-01-nordiskt-runnamnlexikon>

Peterson, Lena. 2006. *Svenskt runordsregister*. Tredje reviderade upplagan. Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet: Uppsala. (94 s.) Hämtas: <https://www.rattsatt.com/rundata/Runordsregister.pdf>

Pettersson, Gertrud. 2005. *Svenska språket under sjuhundra år. En historia om svenskan och dess utforskande*. Studentlitteratur. 2:a uppl. S. 67–98, 113–124. (42 s.) ISBN: 9789144039114

Stille, Per. 2006. "Johan Bure och hans Runaräfst." I: Marie Stoklund (red.), *Runes and their Secrets. Studies in runology*. Museum Tusulanum Press, University of Copenhagen. S. 347–354. (7 s.) [Tillgänglig i pdf-format på lärplattformen]

Stille, Per. 2008. "Runstenar och runresare i Småland." *Runor i Kronobergs län*. Kronobergs läns hembygdsförening. S. 72–83. (11 s.)

Walette, Anna. 2008. "Rötter och identitetskapande i antikvarisk och historisk forskning." *Runor i Kronobergs län*. Kronobergs läns hembygdsförening. S. 99–109. (10 s.)

Williams, Henrik. 1996. "The Origin of the Runes." I: Tineke Looijenga and Arend Quak (red.), *Frisian runes and neighbouring traditions: proceedings of the First International Symposium on Frisian Runes at the Fries Museum, Leeuwarden 26-29 January 1994*. Rodopi. S. 211–218. (7 s.) [Tillgänglig i pdf-format på lärplattformen]

Williams, Henrik. 1996. "Vikingasvenska." *Svenskan i tusen år. Glimtar ur svenska språkets utveckling*. I: Lena Moberg & Margareta Westman (red.). Norstedts Ordbok. S. 1–10 (9 s.) [Tillgänglig i pdf-format på lärplattformen]

Williams, Henrik. 2004. "Vittnar runstenen från Söderby (Gs 13) om Sveriges första ledungståg? Runfilologi och konsten att läsa som det står." *Kungl. Humanistiska Vetenskaps-samfundet i Uppsala. Årsbok 2004*. S. 40–53. (13 s.) [Tillgänglig i pdf-format på lärplattformen]

Därutöver tillkommer övningar och ett urval om ca 25 runtexter som är tillgängliga på lärplattformen.